

Path to Success – Study Pack

තෙවන පාසල් වාරය සඳහා ඉගෙනුම් අත්වැල

ඉතිහාසය - 9 ශ්‍රේණිය

අධ්‍යාපන සංවර්ධන අංශය

කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය - කැලණිය

උපදේශනය හා අධීක්ෂණය

පී.ඩී.ඉරෝමිනී කේ. පරණගම මිය

කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ

මෙහෙයවීම හා සංවිධානය

එල්.එච්.ජේ. පී. සිල්වා මයා

නියෝජ්‍ය කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ (අධ්‍යාපන සංවර්ධන)

විෂය සම්බන්ධීකරණය

කේ.එල් නිල්මිණි පෙරේරා මෙය - නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ (සමාජ විද්‍යා)

සම්පත් දායකත්වය

- සෝමා දිගල්ල මිය - ගුරු උපදේශක (සමාජ විද්‍යා - කැලණිය කොට්ඨාසය)

සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි

ඉතිහාසය කෙටි සටහන්

9 ශ්‍රේණිය - තෙවන වාරය

05 පාඩම - ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ හා ජාතික නිදහස් ව්‍යාපාරය

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1815 සිට 1948 දක්වා වසර 133ක කාලයක් මුළු ලංකාවම බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිතයක් ලෙස පැවතුණි. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ලාංකික ජනතාව ආණ්ඩු ක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීම සඳහා උද්ඝෝෂණ සිදු කරන ලදී. එසේ සිදු කළ දේශපාලන උද්ඝෝෂණ හා ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ වල ස්වරූපය :

කෝල්බෲක් කැමරන් ප්‍රතිසංස්කරණය - 1833

ක්‍රි. ව. 1828 දී පමණ රජයේ ආදායමට වඩා වියදම ඉහළ ගියේය. මෙරට වියදම පියවා ගැනීමට බ්‍රිතාන්‍ය මව් ආණ්ඩුවේ මුදල් යෙදවිය යුතු තත්ත්වයක් ඇති විය. යටත් විජිත වල කටයුතු වලට මුදල් ලබා දීම බ්‍රිතාන්‍ය රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවී ය. මේ නිසා ලංකාවේ ආදායම් හා වියදම් තත්ත්වය සොයා බලා පාලන ක්‍රමයේ දුර්වලතා අධ්‍යයනය කොට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණය නිර්දේශ කිරීම සඳහා කෝල්බෲක් කොමිසම පත්කරන ලදී.

කෝල්බෲක් කොමිසමේ විමර්ශනයට ලක් වූ ක්ෂේත්‍ර:-

- රජයේ ආදායම් මාර්ග හා වියදම් කටයුතු - ඩබ්. එම්. ජී. කෝල්බෲක්
- අධිකරණ ක්ෂේත්‍රය - වාල්ස් හේ කැමරන්

කෝල්බෲක් ප්‍රතිසංස්කරණ වල කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ:-

- ව්‍යවස්ථාදායකය හා විධායක සභා පිහිටුවීම.
- උඩරට හා පහතරට ප්‍රදේශයේ ඒකාබද්ධ වූ පාලන ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම .
- පරිපාලන කටයුතු සඳහා මුළු රට පළාත් පහකට බෙදීම.
- අනිවාර්ය රාජකාරි ක්‍රමය අහෝසි කිරීම.
- ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය පුළුල් කිරීම.

➤ කෝල්බෲක් කොමිසම පිහිටවූ විධායක සභාවේ සාමාජිකයන් වූයේ,

- මූලසුන (ආණ්ඩුකාරවරයා)
- රජයේ මිනුම්පති

කෝල්බෲක් යෝජනා කළ පළාත් හා ඒවායේ පාලන මධ්‍යස්ථාන :-

උතුරු පළාත	-	යාපනය
දකුණු පළාත	-	ගාල්ල
නැගෙනහිර පළාත	-	ත්‍රිකුණාමලය
බස්නාහිර පළාත	-	කොළඹ
මධ්‍යම පළාත	-	මහනුවර

ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ උද්ඝෝෂණ

- උද්ඝෝෂණ ගෙන යාමට පිහිටවූ පළමුවන සංවිධානය ලංකා සංගමය වූ අතර, එය 1865 දී බිහි විය.
- මෙම උද්ඝෝෂණ වල කැපී පෙනෙන නායකයන්
 - විලියම් ඩිග්බ්
 - ජෝර්ජ් වෝල්
- මුල් කාලයේ දේශපාලන උද්ඝෝෂණ කළ ලාංකිකයින් වූයේ,
 - පොන්නම්බලන් රාමනාදන්
 - පොන්නම්බලම් අරුණාවලම්
 - සර් ජේම්ස් පීරිස්
 - එච් ජී. සී. පෙරෙයිරා
- මුල් කාලයේ ලාංකිකයන් පිහිටුවා ගත් සංවිධාන
 - පහත රට නිෂ්පාදන සංගමය
 - හලාවත සංගමය
 - යාපන සංගමය
- ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1908 දී ප්‍රථම වරට යටත් විජිත භාර ලේකම් ට සන්දේශයක් ඉදිරිපත් කළේ සර් ජේම්ස් පීරිස් මහතා
- මෙම පෙත්සමෙන් ලාංකිකයන් ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා,
 - ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ නිල නොලත් සාමාජිකයන් පිරිස වැඩි කිරීම
 - ව්‍යවස්ථාදායක සභාව ඡන්ද බලයෙන් නියෝජිතයන් තේරීම
 - වාර්ගික නියෝජන ක්‍රමය අහෝසි කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ හා ඒවායේ සාමාජික සංඛ්‍යාව

ආණ්ඩු ක්‍රමය	සාමාජික සංඛ්‍යාව	නිලලත්	නිලනොලත්
ව්‍යවස්ථාදායක සභාව - 1833	15	09	06 - යුරෝපීය 03 - සිංහල 01 - ද්‍රවිඩ 01 - බර්ගර් 04
කෘෂි මැකලම් ප්‍රතිසංස්කරණය 1910	21	11	10 - නාමකරණයෙන් 06 - ඡන්ද බලයෙන් 04 - යුරෝපීය 02 - බර්ගර් 01 - උගත් ලාංකික 01
මැතිං ප්‍රතිසංස්කරණය 1920	37	14	23 - ඡන්ද බලයෙන් 16 - නාමකරණයෙන් 07
මැතිං - ඩෙවොන්ෂයර් ප්‍රතිසංස්කරණය- 1924	49	12	37 - ඡන්දයෙන් 29(පළාත් බදු ඡන්දයෙන් 23, ජන වාර්ගික පදනමෙන් 06) - නම් කිරීමෙන් 08
ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණය	61	08 රාජ්‍ය නිලධාරීන් 3	පළාත් බදු ඡන්ද කොට්ඨාස වලින් 50
සෝල්බරි ප්‍රතිසංස්කරණ	101	06	මහජන ඡන්දයෙන් 93

- උගත් ලාංකිකයා ලෙස ඡන්ද බලයෙන් තේරී පත්වූ පළමු පුද්ගලයා පොත්නම්බලම් රාමනාදන් මහතා ය.
- ලංකා ජාතික සංගමය 1919 දී පිහිට වූ අතර එහි ප්‍රථම සභාපතිවරයා වූයේ පොත්නම්බලම් අරුනාවලම් මහතා ය.
- ලංකා ජාතික සංගමයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ,
 - ලාංකිකයන් අතර දේශපාලන බලතල ලබාගැනීම සඳහා ශක්තිමත් උද්දේශණ ව්‍යාපාරයක් දියත් කිරීමයි.
- ලංකා ජාතික සංගමයේ අනෙක් අරමුණු වූයේ,
 - ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ ලාංකික සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව වැඩිකර ගැනීම.
 - එහි බලතල වැඩි කරගැනීම.
 - ඡන්ද බලයෙන් නියෝජිතයන් බහුතරයක් තෝරා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා ගැනීම .
 - දේශීය නායකයන්ට පාලන කටයුතු වලට වැඩියෙන් සම්බන්ධ වීමට අවස්ථාව ලබා ගැනීම.
- 1924 ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය සකස් කළේ,
 - විලියම් මැනිං ආණ්ඩුකාර වරයා
 - යටත් විජිත භාර ලේකම් ඩෙවොන්ෂයර්
- 1931 ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ,
 - රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවක් පිහිටුවීම
 - සර්වජන ඡන්ද බලය ප්‍රදානය කිරීම
 - විධායක කාරක සභා පිහිටුවීම
 - ආණ්ඩුකාරවරයා හා රාජ්‍ය නිලධාරීන් තිදෙනා
 - වාර්ගික නියෝජනය අහෝසි කිරීම
- ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් තිදෙනා වූයේ,
 - රාජ්‍ය ලේකම්
 - මුදල් ලේකම්
 - නීති ලේකම්
- රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ප්‍රථම කතානායක වරයා වූයේ,
 - ඒ. එස් . මොලමුරේ මහතා

රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ නිල කාලය අවුරුදු පහකි.

- සර්වජන ඡන්ද බලය යටතේ ,

අවුරුදු 21 ට වැඩි ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂයට ම ඡන්ද බලය හිමිවිය.

- ආණ්ඩු ක්‍රමය යටතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලය සකස් වූයේ,

විධායක කාරක සභා 7හි සභාපති වරු හත් දෙනා සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන් තිදෙනා එකතු වීමෙනි .
විධායක කාරක සභා හතකි :-

1. ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ කාරක සභාව
2. කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් පිළිබඳ කාරක සභාව
3. පළාත් පාලනය පිළිබඳ කාරක සභාව
4. සෞඛ්‍ය පිළිබඳ කාරක සභාව
5. අධ්‍යාපනය පිළිබඳ කාරක සභාව
6. කම්කරු කර්මාන්තය හා වෙළඳාම පිළිබඳ කාරක සභාව
7. ගමනාගමනය හා පොදු වැඩ කටයුතු පිළිබඳ කාරක සභාව

ආණ්ඩුකාරවරයා සතු බලතල :-

- රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව පණත් වලට අනුමැතිය දීම.
- රාජ්‍ය සේවයේ නිලධාරීන් පත්කිරීම.
- බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍ය සම්බන්ධයෙන් බලපාන ක්‍රියා පිළිබඳව තීරණ ගැනීම

සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය 1944 දී ක්‍රියාත්මක විය.

සෝල්බරි ආණ්ඩු ක්‍රමයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ :-

- ආණ්ඩුකාර ධුරය අහෝසි කොට අග්‍රාණ්ඩුකාර ධුරයක් ස්ථාපිත කිරීම.
- ද්වි මණ්ඩල පාර්ලිමේන්තුවක් පිහිටුවීම
(මහජන මන්ත්‍රී මණ්ඩලය හා සෙනෙට් සභාව)
- අගමැති ප්‍රධාන කැබිනට් මණ්ඩලයක් ඇති කිරීම.
- රාජ්‍ය සේවා කොමිසම හා අධිකරණ සේවා කොමිසම පිහිටුවීම.

සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ ප්‍රථම අග්‍රාණ්ඩුකාරවරයා වූයේ,

සර් හෙන්රි මන්ක් මේසන් මුවර් මහතා ය.

සෝල්බරි ආණ්ඩු ක්‍රමය යටතේ පාර්ලිමේන්තුව මණ්ඩල දෙකකින් සමන්විත විය.

- මහජන මන්ත්‍රී මණ්ඩලය - නිල කාලය වසර 5 කි.
- උත්තර මන්ත්‍රී මණ්ඩලය - නිල කාලය වසර 6 කි.
- අධිකරණයේ ස්වාධීනතාව ආරක්ෂා කිරීමට අධිකරණ ඇමැතිවරයා සෙනෙට් සභාවෙන් පත් කළ යුතු විය.
- කැබිනට් මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වූයේ,
 - ආණ්ඩුව ගනු ලබන තීරණ සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුවට සාමූහිකව වගකීමයි.
- රාජ්‍ය සේවා කොමිසම සතු කාර්යයන්,
 - පහළ මට්ටමේ රාජ සේවකයන් පත්කිරීම
 - ඉවත් කිරීම
 - විනයානුකූල පාලනය
- අධිකරණ සේවා කොමිසම සතු කාර්යයන්,
 - පහළ අධිකරණවල විනිශ්චයකාරවරුන් පත් කිරීම
 - ඉවත් කිරීම
 - විනයානුකූල පාලනය

05 - පාඩම අභ්‍යාස

කෝල්බෲක් කැමරන් ප්‍රතිසංස්කරණය 1833

1. කෝල්බෲක් කොමිසම කොමිසමේ සාමාජිකයන් විමර්ශනයට ලක් කළ ක්ෂේත්‍ර මොනවා ද?
2. කෝල්බෲක් කැමරන් යෝජනා මොනවා ද?
3. 1833 ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ සංයුතිය අදින්න.
4. කෝල්බෲක් යෝජනා අනුව මෙරට බෙදා දැක්වූ පළාත් හා ඒවායේ පාලන මධ්‍යස්ථාන නම් කරන්න .

ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ උද්ඝෝෂණ

5. යුරෝපීයයන් උද්ඝෝෂණ සිදු කළේ කුමක් සඳහා ද ?
6. යුරෝපීයයන් 1865 පිහිටුවාගත් සංවිධානය කුමක්ද?
7. සංගමයේ කැපී පෙනෙන නායකයන් දෙදෙනෙක් නම් කරන්න.
8. එකල සමහර ලාංකිකයන් මුදල් උපයා ගත්තේ කුමන ව්‍යාපාරවල යෙදීමෙන් ද?
9. උගත් ලාංකික මධ්‍යම පන්තිය ඇසුරින් මුල්කාලයේදී උද්ඝෝෂණ වලට නායකත්වය දුන් අය කවුද?
10. උද්ඝෝෂණ මෙහෙයවීම සඳහා මුල් කාලයේ ලාංකිකයන් පිහිටුවාගත් සංවිධාන මොනවා ද?
11. 1908 දී මුල්වරට විධිමත් සන්දේශයක් ඉදිරිපත් කළ ලාංකිකයා කවුද?
12. එකල ඉදිරිපත් කරන ලද පෙත්සම් මගින් ලාංකිකයන් ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා මොනවා ද?
13. 1910 ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ සංයුතිය ඇඳ දක්වන්න.
14. කෘච් මැකලම් ප්‍රතිසංස්කරණය ලාංකිකයන්ට වැදගත් වන්නේඇයි?

ලංකා ජාතික සංගමය

15. ලංකා ජාතික සංගමය පිහිට වූයේ කවදා ද?
16. එහි ප්‍රථම සභාපතිවරයා කවුද?
17. ලංකා ජාතික සංගමයේ ප්‍රධාන අරමුණු මොනවා ද?
18. මැතිං ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ සංයුතිය අදින්න.
19. මැතිං - ඩෙවොන්ෂයර් ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ සංයුතිය අදින්න.
20. 1920- 24 ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ අනුව ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට නියෝජිතයන් තේරීමේදී ඡන්දදායකයකු වීමට අවශ්‍ය සුදුසුකම් මොනවා ද?

ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය - 1931

21. ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ක්‍රමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යවස්ථාදායක සභාව කුමන නමකින් හැඳින්වේ ද?
22. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ සංයුතිය අදින්න.
23. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ මූලසූත හිමිවූයේ කාට ද?
24. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ප්‍රථම කතානායක වරයා වූයේ කවුද?
25. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ නිල කාලය කොපමණ ද?
26. සර්වජන ඡන්ද බලය යනු කුමක්ද?

- 27. ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ක්‍රමය යටතේ හඳුන්වා දුන් විධායක කාරක සභා 7 නම් කරන්න.
- 28. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ඇමතිවරුන් වූයේ කවුරුන් ද?
- 29. 1931 ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ආණ්ඩුකාරවරයාට අයත් වූ බලතල මොනවා ද?

සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය - 1947

- 30. ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ක්‍රමය සංශෝධනය කර ගැනීමේ උද්දේශණ වල මූලික අරමුණු මොනවා ද?
- 31. 1944 දී කළ ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පත පිළියෙල කිරීම සඳහා සභාය ලබා ගත්තේ කාගෙන්ද?
- 32. සෝල්බරි ආණ්ඩු ක්‍රමයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ මොනවා ද?
- 33. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රථම ආණ්ඩුකාර වරයා කවුද?
- 34. 1947 ප්‍රථම පාර්ලිමේන්තුවේ සංයුතිය දක්වන්න.
- 35. සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ අගමැතිවරයාගේ උපදෙස් අනුව අග්‍රාණ්ඩුකාරවරයා විසින් පත් කරන ලද නිලධාරීන් කවුද?
- 36. සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ රාජ්‍ය සේවා කොමිසමේ හා අධිකරණ සේවා කොමිසමේ කාර්යභාරය වෙන වෙනම විස්තර කරන්න.
- 37. අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කිරීම පිණිස සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාවෙන් ගෙන තිබූ පියවර කුමක්ද?

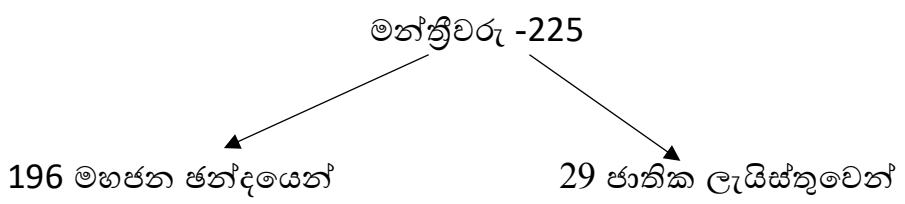
06 - පාඩම නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව

නිදහසින් පසුව ගෙවුණු දශක තුනක පමණ කාලයේ දී බලයට පත්වූ ආණ්ඩු හා එම ආණ්ඩුවල ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ වත් 1972 හා 1978 වසර වල හඳුන්වා දුන් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවල මූලික ලක්ෂණ පිළිබඳව සොයා බලමු.

- සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාව යටතේ 1947 දී පළමු මැතිවරණය පැවැත්විණ.
- එම මැතිවරණයෙන් එක්සත් ජාතික පක්ෂය ජය ගත්තේය.
 - ප්‍රථම අගමැතිවරයා වූයේ ඩී එස් සේනානායක මහතා ය.
- 1948 පෙබරවාරි 4 දින ශ්‍රී ලංකාවට නිදහස ලැබිණ.
- බණ්ඩාරනායක මහතා විසින් පිහිටුවා ගත් දේශපාලන පක්ෂය:
 - ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය
- 1952 මැතිවරණයෙන් අගමැතිවරයා බවට ඩී.එස්. සේනානායක මහතා පත්විය.
- 1952 - 1956 මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ:-
 - සහල් ඇතුළු ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල ඉහළ යාම නිසා 1953 දී ඩඩ්ලි සේනානායක මහතාගේ රජයට විරුද්ධව කාලයක් ආරම්භ වීම.
 - වාමාංශික පක්ෂ හා වෘත්තීය සංගම්මෙම හර්තාල් ව්‍යාපාරය මෙහෙය වීම.
 - හර්තාල් ව්‍යාපාරය ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඩඩ්ලි සේනානායක මහතා ඉල්ලා අස්වී ජ්‍යෙෂ්ඨයකු සර් ජෝන් කොතලාවල මහතා අගමැති ලෙස පත්වීම.
 - 1955 දී ලංකාවට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ සාමාජිකත්වය ලැබීම.
 - නියමිත කාලයට පෙර ආණ්ඩුව විසුරුවා හැරීම.
 - ඒ අනුව 1956 මැතිවරණය පැවැත්වීම.

- 1956 මහ මැතිවරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය වෙනත් පක්ෂ හා කණ්ඩායම් කිහිපයක් එකතු කරගනිමින් මහජන එක්සත් පෙරමුණ ලෙස මැතිවරණයට ඉදිරිපත් විය.
- සහ, වෙද, ගුරු, ගොවි, කම්කරු, යන පංච මහා බලවේගය සහාය බණ්ඩාරනායක මහතාට ලැබුණි.
- 1956 මැතිවරණයෙන් පිහිට වූ ආණ්ඩුවේ වැඩපිළිවෙළ :-
 - දේශීය කර්මාන්ත හා ගොවිතැන් කටයුතු දියුණු කිරීමට පියවර ගැනීම
 - වරාය හා බස් ජනසතු ව්‍යාපාරය ඇතුළු ජනසතු ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම
 - සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව බවට පත් කිරීම
- බණ්ඩාරනායක මහතාගේ සාතනයෙන් පසුව අගමැති ධුරයට විජයානන්ද දහනායක මහතා පත්විය.
- 1960 මාර්තු මැතිවරණයෙන් ජයගත් එක්සත් ජාතික පක්ෂය සුළුතර ආණ්ඩුව පිහිටුවන ලද ප්‍රථම රාජ්‍යසන කතාව පරාජය වීම නිසා ආණ්ඩුව විසුරුවා හරින ලදී.
- 1960 ජූලි මැතිවරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය වෙනත් පක්ෂ හා සම්බන්ධ කරගනිමින් සමගි පෙරමුණක් ලෙස මැතිවරණයට ඉදිරිපත් විය.
- 1960 ජූලි මැතිවරණයෙන් පිහිට වූ ආණ්ඩුවේ වැඩ පිළිවෙළ,
 - ජනසතු ව්‍යාපාරය තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යාම.
 - උදා: - පාසැල් ජනසතු කිරීම
 - දේශීය ආර්ථිකය නගා සිටුවීමේ වැඩ පිළිවෙළ යටතේ 1961 දී මහජන බැංකුව පිහිටුවීම.
 - මෙමගින් ගොවි ජනතාවට තම කටයුතු සඳහා ණය මුදල් ලබා ගත හැකි විය.
- 1960 ජූලි මස පිහිට වූ ආණ්ඩුව බිඳ වැටුණේ,
 - සී. පී. ද සිල්වා ඇතුළු දාහතරක් ආණ්ඩුවෙන් ඉල්ලා අස්වීම.
 - දරුණු ආර්ථික අර්බුද වලට මුහුණ පෑමට සිදු වීම.
- ඩඩ්ලි සේනානායක මහතා තෙවරක් අගමැති ධුරයට පත්විය.
- පළමු ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 1972 දී හඳුන්වා දුනි. (1972 .02.22)
- 1972 පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රධාන අංග :-
 - ජාතික රාජ්‍ය සභාව (ව්‍යවස්ථාදායකය)
 - ජනාධිපති තනතුර
 - අගමැති ප්‍රමුඛ අමාත්‍ය මණ්ඩලය
 - අධිකරණය
- ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ කාලය වසර හයකි.
- ජාතික රාජ්‍ය සභාව සතු කාර්යයන්,
 - නීති සම්පාදනය
 - මූල්‍ය පාලනය
 - විධායකය පාලනය කිරීම
- නාමික විධායකයක් වූ ජනාධිපති ධුරය දැරූ ප්‍රථම පුද්ගලයා විලියම් ගොපල්ලව මහතා විය. ජනාධිපති ධුරයේ නිල කාලය වසර 4 කි.
- අගමැති ප්‍රමුඛ අමාත්‍ය මණ්ඩලය ජාතික රාජ්‍ය සභාවට සාමූහික ව වගකීමට බැඳී සිටීම මෙම ව්‍යවස්ථාවේ විශේෂ ලක්ෂණයකි
- 1972 ව්‍යවස්ථාව යටතේ අධිකරණ ආයතන කීපයක් පැවතුණි.
 - ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය
 - මහාධිකරණය ඉහළම අධිකරණ ආයතන දෙක විය.
 - දිසාධිකරණය සිවිල් නඩු විභාග කිරීමේ බලය හිමිවිය.
 - මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය අපරාධ නඩු විසඳීමේ බලය හිමිවිය.
 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අධිකරණය

- මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ අභියාචනා නඩු විසඳීමේ බලය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට හිමි විය.
- ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අධිකරණය, පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන පණත් කෙටුම්පත් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට එකඟ දැයි පරීක්ෂා කරන ලදී.
 - 1978 දෙවන ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව
- 1977 දී පැවති මැතිවරණයෙන් එක්සත් ජාතික පක්ෂයට 5/6 බලයක් හිමි විය. ආසන 18ක් දිනාගත් ද්‍රවිඩ එක්සත් පෙරමුණේ ඒ. අමර්නලිංගම් මහතා විපක්ෂ නායක විය.
- මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ නීති සම්පාදන බලය ක්‍රියාත්මක කරන එකම ආයතනය පාර්ලිමේන්තුව නොවන අතර ජනමත විචාරණයක දී මහජනතාවට එම අයිතිය හිමි විය.
- 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රධාන අංග :-
 - විධායක ජනාධිපති ධුරය
 - අගමැති හා අමාත්‍ය මණ්ඩලය
 - පාර්ලිමේන්තුව
 - අධිකරණය
 - මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම්
- සුර්ණ විධායක බලතල සහිත ජනාධිපතිවරයාට ව්‍යවස්ථාදායක විධායක හා අධිකරණ බලතල හිමි විය.
- ජනාධිපතිවරයා සතු ව්‍යවස්ථාදායක බලතල:-
 - පාර්ලිමේන්තුව කැඳවීම, වාරාවසාන කිරීම ,විසුරුවා හැරීම
 - පාර්ලිමේන්තුවේ මංගල රැස්වීම් වල මූලසූත දැරීම
 - ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම
 - ඕනෑම අවස්ථාවක පාර්ලිමේන්තුවේ රැස්වීම්වලට සහභාගී වීම සහ පාර්ලිමේන්තුව ඇමතීම
- ජනාධිපතිවරයා සතු විධායක බලතල :-
 - අගමැතිවරයා පත් කිරීම
 - අමාත්‍ය මණ්ඩලය පත් කිරීම හා ඔවුන්ට විශේෂ කාර්යයන් පැවරීම.
 - රජයේ උසස් නිලධාරීන් පත් කිරීම
 - අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ප්‍රධානියා ලෙස කටයුතු කිරීම
 - අගවිනිසුරු ඇතුළු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අනෙක් විනිසුරුවරුන් පත්කිරීම
 - අභියාචනාධිකරණයේ සභාපති තුමා සහ අනෙක් විනිසුරුවරුන් පත්කිරීම
 - අධිකරණ සේවා කොමිසන් සභාව පත්කිරීම
 - වරදකරුවන්ට සමාව දීම
- රාජ්‍ය නායකයා ලෙස ජනාධිපතිවරයා සතු කාර්යයන්,
 - ජාතික උත්සව වල මූලසූත ගැනීම
 - රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා ගැනීම සහ එම මුද්‍රාව තබා ලිපි වලට අත්සන් තැබීම
 - ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ජනරජය නියෝජනය කිරීම
 - රාජ්‍ය දූතයන් පත් කිරීම හා මෙරටට පැමිණෙන රාජ දූතයන් පිළිගැනීම
- මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ ජනාධිපතිවරයා ඇමති මණ්ඩලයේ නායකයා වන අතර අගමැතිවරයා හා සෙසු ඇමතිවරු තෝරා පත් කිරීම ද ජනාධිපති වරයාගේ කාර්යයකි .
- 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ පාර්ලිමේන්තුවේ සංයුතිය

- 19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අනුව පාර්ලිමේන්තුවේ නිල කාලය වසර 5 කි .
- පාර්ලිමේන්තුවේ කාර්යයන් ,
 - නීති සම්පාදනය කිරීම
 - මූල්‍ය පාලනය
 - ජනාධිපතිවරයාට විරුද්ධව දෝෂාභියෝග ඉදිරිපත් කිරීම
 - මහජන දුක්ගැන්වීම් ඉදිරිපත් කිරීම
- 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව අධිකරණ පද්ධතිය කොටස් කිහිපයකි.
 - ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය
 - අභියාචනාධිකරණය
 - මහාධිකරණය
 - දිසා අධිකරණය
 - පවුල් අධිකරණය
 - මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය
 - ප්‍රාථමික අධිකරණය
- ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට පැවරෙන කාර්යයන් ,
 - මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නඩු විසඳීම
 - ජනාධිපතිට විරුද්ධ ව පාර්ලිමේන්තුවට ගෙන එන දෝෂාභියෝග විභාග කිරීම.
 - ඡන්ද පෙත්සම් පිළිබඳ නඩු විභාග කිරීම.
 - අවසාන අභියාචනාධිකරණය ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම.
- මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම්

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ තුන්වන පරිච්ඡේදය මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දක්වා තිබේ.
- ව්‍යවස්ථාවේ දැක්වෙන මිනිස් අයිතිවාසිකම්
 - කතා කිරීමේ හා අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය
 - කැමති රැකියාවක් කිරීමේ අයිතිය
 - කැමති ආගමක් ඇදහීමේ අයිතිය
 - වද හිංසා වලින් මිදීමේ අයිතිය
 - නීතිය ඉදිරියේ සමානාත්මතාවෙන් සලකුණු ලැබීමේ අයිතිය
- 1978 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ අයිතිවාසිකම් කඩ වුවහොත් මාස තුනක් ඇතුළත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ හා ඔම්බුඩ්ස්මන්වරයාගේ පිහිට පැතිය හැක.

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන කටයුතු

- වී ගොවිතැන නගා සිටුවීමට හා ගොවි ජනතාවගේ දියුණුව පිණිස ක්‍රියාත්මක කල ප්‍රතිපත්ති:-
 - වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද පිහිටුවීම
 - මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම
 - වී පර්යේෂණ ආයතන පිහිටුවා නව වී ප්‍රභේද ගොවියන්ට හඳුන්වාදීමට කටයුතු කිරීම
 - ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම හා සහතික මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම
 - රජයේ බැංකු මගින් ගොවි ජනතාවට ණය පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කිරීම

- ගොවි ජනපද ආරම්භ කිරීමෙන් බලාපොරොත්තු වූ අරමුණු :-
 - රටේ ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම
 - වියළි කලාපයේ පැරණි වැව් හා වාරි මාර්ග අලුත්වැඩියා කොට එහි ඉඩම් ආර්ථික සංවර්ධනයට යොදා ගැනීම
 - තෙත් කලාපයේ ඉහළ යමින් පවතින ජනගහන තදබදය හා රැකියා හිඟය අඩු කිරීම
 - නිදහස ලැබීමට පෙර හා පසු මෙරටෙහි ගොවිජනපද ගණනාවක් පිහිටුවා ඇත.
උදාහරණ දේවහුව ,ගල්ඔය, කන්තලේ, ඉරණමඩු, මින්නේරිය, මිනිපේ, පදවිය, රාජාංගනය,

➤ බහුකාර්ය යෝජනා ක්‍රමය 1949 ඇතිකළ ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයයි.

- මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ අරමුණු :-
 - වියළි කලාපයේ ගොවිබිම්වල කෘෂිකර්ම කටයුතුවලට අවශ්‍ය නිත්‍ය ජල පහසුකම් ලබා දීම.
 - විදුලිබලය නිෂ්පාදනය කිරීම
 - නව ජනාවාස බිහි කිරීමෙන් ඉඩම් නැති ජනතාවට ඉඩම් ලබා දී ආහාර බෝග ව්‍යාප්ත කිරීම හා තෘප්තිමත් ගොවි පරපුරක් බිහි කිරීම .
 - මිරිදිය මසුන් බෝ කිරීම.
 - රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීම.

➤ මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ පළමු පියවර වූයේ මහවැලි ගඟ හරහා වේල්ලක් බැඳ පොල්ගොල්ල ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමයි.

- 1956 වර්ෂයේ ඉන්පසු මෙරට කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ කැපී පෙනෙන අවස්ථා :-
 - ප්‍රථම කාර්මික ජනපදයේ 1959 දී ඒකල පිහිටුවීම.
 - 1960 දී රත්මලාන කාර්මික ජනපදය පිහිටුවීම
 - 1958 දස අවුරුදු යෝජනා ක්‍රමය යටතේ යකඩ හා වානේ තුනීලැලි සීනි ආදී කර්මාන්ත ආරම්භ වීම
 - 1970 /77 කාලයේදී ගෘහස්ථ හා සුළු කර්මාන්ත දියුණු වීම

- නිදහසින් පසු අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව පිණිස රජය විසින් ගන්නා ලද පියවර:-
 - රජයේ පාසල් පිහිටුවීම හා අධ්‍යාපන ව්‍යාප්තියට මුදල් යෙදවීම.
 - විෂය මාලා සංවර්ධනය හා ගුරු පුහුණු කටයුතු නවීකරණය කිරීම.
 - පාසල්වල විද්‍යාගාර පහසුකම් හා පුස්තකාල පහසුකම් ව්‍යාප්ත කිරීම.
 - ශිෂ්‍ය සුභසාධනය දියුණු කිරීම

උදාහරණ දිවා ආහාරය ,පාසල් පොත්, නිල ඇඳුම්, වෛද්‍ය හා දන්ත පහසුකම් ,

- අධ්‍යාපන ආයතන පිහිටුවමින් අධ්‍යාපන කටයුතු පුළුල් කිරීම.
 - 1942 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය කොළඹ පිහිටුවීම.
 -
 - 1951 දී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ ජේරාදේණියට ගෙනයාම.
 - 1972දී කටුබැද්ද විශ්ව විද්‍යාලය හා 1974 දී යාපනය විශ්වවිද්‍යාලය පිහිටුවීම
 - විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා මහපොළ ශිෂ්‍යත්ව හා ශිෂ්‍යාධාර ලබාදීම.
- 1948 වර්ෂයෙන් පසුව ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක සුබසාධක කටයුතුවල කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ:-
- සෞඛ්‍ය පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
 - සහනාධාර ලබාදීම
 - ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම
- සෞඛ්‍ය පහසුකම් ඉහළ නැංවීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ග:-
- රටට අවශ්‍ය වෛද්‍යවරුන් බිහිකිරීම පිණිස නව වෛද්‍ය පීඨ ආරම්භ කිරීම
 - විශේෂඥ වෛද්‍ය සේවය හා හෙද සේවය දියුණු කිරීම
 - රෝහල් වැඩි දියුණු කිරීම, ශල්‍යාගාර පහසුකම් දියුණු කිරීම, නව රෝහල් පිහිටුවීම ,ප්‍රතිශක්තිකරණ හා රෝග නිවාරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
 - වින්නශ්‍රී හා මාතෘ ධාරක සේවා දියුණු කිරීම
 - දන්ත වෛද්‍ය සේවය පුළුල් කිරීම
 - සෑම ප්‍රදේශයකම ව්‍යාප්ත වන ලෙස සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් පත්කිරීම
- ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා සහනාධාර ලබාදීම සඳහා අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග :-
- සහල් සහනාධාරය ලබාදීම
 - ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට ආහාර මුද්දර ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම
 - අඩු ආදායම් ලාභීන්ට නිවාස ආධාර ලබා දීම හා නව නිවාස තනවා දීම
 - කුඩා ඉඩම් හිමියන්ට තේ රබර් වැනි වගාවන් සඳහා ආධාර මුදල් ලබාදීම
- ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ ක්‍රියා මාර්ග:-
- ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මාර්ග පහසුකම් දියුණු කිරීම හා නව බස් සේවා ආරම්භ කිරීම
 - ගම්බද ප්‍රදේශවල විදුලි බල පහසුකම් ලබා දීම
 - ග්‍රාමීය ජනතාවට පානීය ජලය ලබාදීමට විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
 - තැපැල් හා දුරකථන සේවා ගම් මට්ටම දක්වා පුළුල් කිරීම සමුපකාරය හා බැංකු සේවය ගම් මට්ටමින් හඳුන්වාදීම

06 පාඩම - අභ්‍යාස

1947 මහ මැතිවරණය හා නිදහස ලැබීම

1. 1947 පැවති ප්‍රථම පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ ජය ගත්තේ කුමන පක්ෂය ද?
2. මෙරට ප්‍රථම අගමැතිවරයා වූයේ කවුද?
3. මෙම පාර්ලිමේන්තුවේ විපක්ෂ නායකවරයා වූයේ කවුද?
4. පළමු පාර්ලිමේන්තුවේ කතානායකවරයා වූයේ කවුද?
5. ඩී එස් සේනානායක මහතා බ්‍රිතාන්‍ය සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම කුමක්ද?
6. ශ්‍රී ලංකාවට නිදහස ලැබුණේ කවදා ද?

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැත්වූ මහ මැතිවරණ හා බලයට පත්වූ ආණ්ඩුවල වැඩපිළිවෙළ

7. නිදහසින් පසු බලයට පත්වූ අගමැතිවරු පිළිවෙලට ලියන්න .
8. ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය පිහිටවනු ලැබුවේ කවුද
9. 1953 දී ඇතිවූ හර්තාල් ව්‍යාපාරය යනු කුමක්දැයි විස්තර කරන්න.
10. හර්තාලයේ ප්‍රතිඵල දෙකක් සඳහන් කරන්න.
11. 1956 දී මහජන එක්සත් පෙරමුණ ගොඩනැගුණේ කුමන පක්ෂ එකතු වීමෙන් ද?
12. පංච මහා බලවේග නම් කරන්න.
13. 1956 පිහිට වූ ආණ්ඩුවේ වැඩ පිළිවෙළ විස්තර කරන්න.
14. 1960 මාර්තු මැතිවරණයෙන් බලයට පත් ආණ්ඩුව විසුරුවා හැරීමට සිදු වූයේ ඇයි?
15. ලොව ප්‍රථම අගමැතිවරිය කවුද?
16. 1960 දී බලයට පත් ආණ්ඩුවේ වැඩ පිළිවෙළ කෙටියෙන් දක්වන්න.
17. සිරිමාවෝ අගමැතිනියගේ ආණ්ඩුව නියමිත කාලයට පෙර විසුරුවා හැරියේ ඇයි?

1972 පළමු ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

18. 1970 මැතිවරණයෙන් ජය ගත්තේ කවුද ?
19. පළමු ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්මත කර ගත්තේ කවුද?
20. මෙම ව්‍යවස්ථාවට අනුව ව්‍යවස්ථාදායකය හැඳින්වූයේ කෙසේ ද?
21. 1972 ව්‍යවස්ථාවෙන් හඳුන්වා දුන් නව තනතුර කුමක්ද?
22. ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ජනාධිපතිවරයා වූයේ කවුද ?
23. 1972 ව්‍යවස්ථාව යටතේ නීති සම්පාදන බලය හිමිවූයේ කාට ද?
24. 1972 ව්‍යවස්ථාව යටතේ පිහිටු වන ලද අධිකරණ පද්ධතිය නම් කරන්න?
25. මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අධිකරණයක් පිහිට වූයේ ඇයි ?

1978 දෙවන ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

26. මෙම ව්‍යවස්ථාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාව හඳුන්වා ඇත්තේ කෙසේ ද?
27. මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් සිදු වූ මූලික ම වෙනස කුමක්ද?
28. විධායක ජනාධිපතිවරයා සතු , ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක හා අධිකරණ බලතල වෙන වෙනම ලියන්න.
29. මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ පිහිට වූ පාර්ලිමේන්තුව පිළිබඳව කෙටි සටහනක් ලියන්න.
30. පාර්ලිමේන්තුව සතු කාර්යයන් ලියන්න.
31. 1978 ව්‍යවස්ථාව අනුව අධිකරණ පද්ධතියේ සැකැස්ම අඳින්න.
32. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට පැවරී ඇති කාර්යයන් මොනවා ද?
33. මෙම ව්‍යවස්ථාවේ මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දක්වා ඇත්තේ කුමන පරිච්ඡේදයක ද?
34. නිදහසින් පසු ගොවි ජනතාවගේ දියුණුව සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රතිපත්ති මොනවා ද?
35. ගොවිජන පිහිටුවීමෙන් ඉටුකර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වූ අරමුණු කිහිපයක් සඳහන් කරන්න .
36. මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ අරමුණු පහක් සඳහන් කරන්න.
37. 1956 න් පසු මෙරට කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ කැපී පෙනෙන අවස්ථා මොනවා ද?
38. නිදහසින් පසු අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව සඳහා රජය විසින් ගත් ක්‍රියාමාර්ග මොනවා ද?
39. නිදහසින් පසු සිදුකළ සුභසාධන කටයුතු මොනවා ද?